

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد

۲۰۲۵ / ۰۵ / ۲۰

یونس نگاه

اخراج گسترده کارکنان برای طالبان پیامد سیاسی خواهد داشت

کارکنان ملکی امارت خودخوانده طالبان امسال به مراتب بیشتر از سال‌های پیش دچار ناامنی شغلی و فقرند. در ماه‌های اخیر پی‌هم خبرهای تکان‌دهنده از تنقیص، کاهش معاش و اخراج کارکنان ملکی نشر شده است. این خبرها مثل ماه‌های نخست حاکمیت طالبان واکنش بر نمی‌انگیزند، و در فهرست طولانی رنج‌های تحمیل شده بر مردم کم می‌شوند، اما اثرات آن‌ها بسیار فراگیر و قابل تامل است.

زمستان پارسال با نارضایتی و شکایت کارکنان از تاخیر معاشات پایان یافت، و در آستانه سال نو خورشیدی مسوولان طالب اعلام کردند که دو ماه معاش به‌تأخیر افتاده را یکجا می‌پردازند. حالا گزارش‌ها حاکی از آن است که حداقل یک‌ماه معاش کارکنان تاخیر دارد و در بهترین حال آنان معاش خود را در پایان ماه دوم دریافت می‌کنند. در هشتم ماه ثور/۲۸ اپریل پیش از آن‌که ماموران اولین معاش امسال را دریافت کنند، خبر «یک مکتوب متحدالمال وزارت مالیه طالبان» در مورد کاهش معاش همه کارکنان نهادهای تحت کنترل طالبان نشر شد. بر اساس آن مکتوب متحدالمال، و به گزارش روزنامه هشت صبح، معاش قدم اول بست اول مبلغ ۲۱ هزار و ۷۰۰ افغانی و معاش بست هشتم مبلغ ۴ هزار و ۹۶۰ افغانی، معادل ۸۵ دالر امریکایی تعیین شده است. کتله بزرگی از کارکنان دولتی در بست‌های پنجم تا هشتم کار می‌کنند، و معاش ماهوار همه آن‌ها زیر ۷ هزار افغانی/۱۰۰ دالر امریکایی است.

با این‌وجود همان ۸۵ تا ۱۰۰ دالر معاش نیز بیرون از اداره طالبان به‌آسانی به‌دست نمی‌آید، و آنانی که اخراج و تنقیص می‌شوند، در سکتور خصوصی فروپاشیده و بازار پر از نیروی کار سرگردان پول یک بوجی آرد، یک پیپ روغن، چند کیلو برنج و مقداری حبوبات را نمی‌توانند دوامدار کمایی کنند. از همین‌رو کسر معاش چند هزار و حتی چند صد افغانی، کارکنان را در چاله گرسنگی مطلق پایین‌تر می‌راند، و تنقیص و اخراج خطر مرگشان را افزایش می‌دهد. برخی دچار تکلیف شدید روانی می‌شوند و کسانی مثل عبدالوحید، مدیر تنظیم آب مزرعه در ولسوالی شنواری پروان، با شنیدن خبر تنقیص سکنه می‌کنند. عبدالوحید که در بست پنجم کار می‌کرد (معاش این بست در نورم جدید ۷ هزار و ۸۰۰ افغانی است) به‌تاریخ ۲۸ حوت سال گذشته تنقیص شده، اما خبرش را بعد از چهل‌روز کار بی‌معاش به تاریخ ۱۲ ثور شنیده و همان شب جان داده بود.

خبر تنقیصی کارکنان در ماه‌های اخیر بارها در رسانه‌ها نشر شده و با گذشت زمان ابعاد آن روشن‌تر شده است.

گسترده‌گی تنقیص‌ها

طالبان در نیمه‌های سال ۱۴۰۰ هجری قدرت را تسلیم شدند، و قومندان‌های آن گروه تشکیلات جمهوری اسلامی را با حذف و تعدیلات جزئی از جمله برچیدن وزارت زنان ادامه دادند. در اولین کنفرانس سالانه بودیجه طالبان در ماه ثور ۱۴۰۱ اعلام شد که ۸۲۰ هزار کارمند دولتی «از طریق بودیجه ملی» معاش دریافت می‌کنند. تا آن زمان، گروه طالبان با حمایت امریکا و نهادهای بین‌المللی از بحران پولی که انتظار می‌رفت، موفقانه بیرون آمده و نرخ اسعار را تثبیت کرده بود. در شاروالی‌ها پروژه‌های بازسازی روی دست گرفته شده و استخراج معادن و برخی پروژه‌های زراعتی با تبلیغات بسیار آغاز شده بودند. طالبان می‌کوشیدند خود را بر اوضاع اقتصادی حاکم جلوه دهند و استبداد فرهنگی، مذهبی و سیاسی را با فریب «تامین ثبات» امنیتی و اقتصادی توجیه کنند.

د پانو شمیره: له 1 تر 3

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکنی دلیکنیزی بنی پازوالی د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیرو مخکې په خیر و لولی

اداره ملی احصاییه و معلومات جمهوری اسلامی افغانستان تعداد کارکنان خدمات ملکی را یک سال پیش از سقوط، ۴۱۴ هزار و ۹۰۲ نفر گزارش داده بود. آن رقم ۸۲۰ هزار کارمند دولتی که طالبان یک سال بعد اعلام کردند، سرجمع کارکنان ملکی و نظامی بوده است. از میان نزدیک به ۴۱۵ هزار کارمند ملکی جمهوری اسلامی، با حاکمیت طالبان در نیمه دوم سال ۱۴۰۰، دهها هزار تن کشور را ترک گفتند و مسوولان و ماموران طالب به جای شان نشستند. پس از آن هزاران تن دیگر، از جمله زنان شاغل با تصفیه، اخراج و فرمان خانه نشینی از دستگاه اداری حذف شدند. زنان اولین قربانیان جمعی بودند و همزمان با اعمال محدودیت های تعلیمی، تحصیلی، تفریح و سفر حلقه های شغلی در ادارات رسمی و بیرون از آن تنگتر گردید تا جایی که نانوائی ها و حمام های زنانه نیز بسته شدند.

بر اساس احصاییه رسمی، یک سال پیش از حاکمیت طالبان تعداد زنان شاغل در خدمات ملکی بیش از ۱۰۷ هزار تن بودند. از آن جمع ۳۶ نفر درجه تحصیل دوکتورا، یک هزار و ۳۲۱ تن ماستری، ۲۲ هزار و ۴۶۱ نفر لیسانس و ۷۵ هزار و ۶۴۲ تن فوق بکلوریا (چهارده پاس) و بکلوریا (دوازده پاس) بودند. گروه کوچکی از آن زنان افراد کمسواد یا بی سواد بوده اند که در بخش های خدماتی کار می کرده اند. بیشتر این جمعیت بزرگ زنان تحصیل کرده از ادارات ملکی حذف و خانه نشین شده اند. به تاریخ ۸ دلو ۱۴۰۳، آژانس خبری پژواک به استناد «یک منبع موثق» نوشت که تعداد کارکنان زن در نهادهای امارتی به بیش از ۸۶ هزار تن می رسد، و از آن جمع یک هزار و ۹۹۵ تن در وزارت داخله کار می کنند و ۶ هزار و ۳۵۴ تن خانه نشین شده اند.

این آمار روشن می کند که پیش از تنقیصی های اخیر حدود ۲۳ هزار زن در ادارات ملکی کار خود را از دست داده بودند و با احتساب خانه نشین شدگان این رقم نزدیک به ۳۰ هزار افزایش می یابد. اکنون طیف تازه ای از کارکنان ملکی، از جمله زنان، تنقیص شده اند و در ماه های آینده احتمالاً رقم تنقیصات به مراتب بیشتر خواهد شد. بیشتر آن ۳۰ هزار کارمند زنی که شغل خود را پیش از این از دست داده بودند، در وزارت های غیر از معارف کار می کردند و در همان اوایل حذف شدند. در زمان جمهوریت نیز کتله بزرگی از زنان معلم و استاد دانشگاه بودند، و با طالبانی شدن نظام تعلیمی و تحصیلی معلمان و استادان غیرطالب به تدریج اخراج، خانه نشین و فراری شدند. در سال ۱۳۹۹ تعداد کارکنان وزارت معارف به ۱۸۷ هزار و ۴۴۰ تن می رسیدند، و طالبان اعلام کرده اند که ۹۰ هزار تن از این بست ها را حذف خواهند کرد. بخش قابل توجه این رقم کارکنان اداری اند، اما بیشتر تنقیص شده ها معلمان خواهند بود.

عواقب سیاسی حذف ها

طالبان به حق دسترسی مردم به اطلاعات باور ندارند، و حتی کارکنانی را که اخراج می کنند مستحق اعلام قبلی یا اطلاع رسمی نمی دانند. در گزارشی که اخیراً زن تایمز نشر کرده است، مصاحبه شونده گان گفته اند که خبر تنقیص و اخراج خود را با پیامک یا اعلام تلفونی دریافت کرده اند، و برخی ها مثل مدیر عبدالوحید در پروان یک و نیم ماه بعد اطلاع می یابند که نام شان در فهرست تنقیصی هاست. با این حال ارقام کلی از برنامه طالبان برای کاهش تشکیلات ملکی و نظامی به رسانه ها درز کرده است، از جمله طالبان گفته اند که ۲۰ درصد از همه کارکنان دولتی را برکنار خواهند کرد.

به نظر می رسد تا اواخر سال میلادی گذشته، چیزی نزدیک به همان رقم ۸۲۰ هزار نفری که در اولین «بودیجه امارتی» اعلام کرده بودند در فهرست معاش گیران طالبان درج بوده اند، و جای دهها هزار نفر غیر طالبی را که در این چند سال اخراج، فراری و خانه نشین شده بودند، ملاحظا و جنگجویان طالب پر کرده اند. بیست درصد آن رقم، ۱۶۴ هزار تن می شود.

جمعی از این لشکر ۱۶۴ هزار نفری جنگجویند. هزاران جوان بی واسطه ای که در روستاها و شهرها فریب تبلیغات طالبان را خورده و به «جهاد» پیوسته بودند، و نیز جنگجویان وابسته به قومندانان کمفوذ، ناراضی و مقهور شغل شان را از دست می دهند. این هزاران جنگجوی ناراضی به کجا خواهند رفت و طعمه کدام گروه های تروریستی دیگر خواهند شد؟

دهها هزار تنی که از وظایف ملکی برکنار می شوند نیز بیش از گذشته در برابر طالبان بدبین خواهند شد و به دلیل بی کاری و فقر، آنان و فرزندان شان متمایل به جریان های ضدطالب خواهند گردید. در بیست سال دوره جمهوری اسلامی، بی کاران و طردشدگان چوب سوخت جنگ شدند و به تشدید بحران کمک کردند. طالبان، حزب التحریر،

داعش و دیگران با وعده معاش و غنیمت از ناچاری ده‌ها هزار خانواده سود بردند. امروز نیز گرسنگی و سرخوردگی که هر روز تشدید می‌شود و ابعاد تازه می‌گیرد، زمین سیاست را دگرگون خواهد کرد. این‌که کدام نیروها از نارضایتی روزافزون گرسنگان و سرکوب‌شدگان بهره خواهند گرفت روشن نیست. متأسفانه نیروهای حامی تعلیم و آزادی فعلاً از سازمان‌دهی لازم برای رهبری نارضایتی‌های برحق مردم برخوردار نیستند، اما بدون تردید این احتمال وجود دارد که سرکوب‌ها و حذف‌ها جرقه‌های اعتراضات را روشن کند و ترس طالب از چشم مردم بپرد.

آرشیف: نو یسنده در پورتال افغان جرمن آنلاین

د پانو شمېره: له 3 تر 3

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هبله من یو خپله لیکنه له رالیرولو مخکې په ځیر و لولئ